

STEPHAN ABARBANELL

ORIENT

Traducere din limba germană
CORNEL STOENESCU

JAFFA ROAD

Ea înălță capul și se întinse. De când trecuseră de fortăreața Latrun, privea pe geam. La marginea drumului erau jeepuri ciuruite de gloanțe, alături de un autocamion ars, cu ușile larg deschise. Pe povârniș descoperi resturi de anvelope și bucăți de metal, probabil învelișuri de proiectile. Jos în vale, coasta părea o linie subțire, parcă trasă cu creionul. Dincolo de ea se întindea marea, care în nesfârșirea ei înșelătoare nu voia să se limiteze la banda subțire a pământului ce părea să doarmă liniștit sub arșița sclipitoare.

Autobuzul urca drumul trepidând și lua curbă după curbă, de sub cauciucurile lui săreau pietrele ca din pușcă, iar prin geamul din spate nu se vedea decât un nor de praf și pietriș.

De pe locul ei aflat în ultimul rând de scaune, privea peste capetele celorlalți călători și vedea pălării, gulere uzate de cămăși, iar în plasa pentru bagaje, geamantane cu etichete din Rotterdam, Marsilia, Valparaiso și Hamburg. Mirosea a camfor, a apă de colonie fadă, a sudoare. Și a teamă.

Deja începuse să se întunece, când autobuzul opri lângă un povârniș dintre Deir Ajub și Bab el-Wad. Șoferul lovi volanul cu palma, sări de la locul lui și apucă o canistră cu apă. Deschise capota motorului mașinii Dodge și ajutându-se de batistă încercă să deșurubeze capacul radiatorului care șuiera. Niciunul dintre călători nu scoase vreo vorbă. Liniștea era tulburată doar de foșnetul ziarelor cu care își făceau vânt și de cântecele greierilor. Muștele

descoperiseră calea prin ușa deschisă, ca și arșița care în aceste zile de iunie părea a emana din pământ și devenise parcă o creatură independentă, imaterială.

Ea își plimbă privirea peste povârnișuri, cercetând stâncile, hățişurile și arborii contorsionați ca niște muribunzi. Transpirația i se scurgea pe tâmple. Își strânse părul și îl legă cu o banderolă elastică din piele. Apoi apucă din nou șapca, pe care o lăsase în poală. În depărtare, pe creastă, descoperi un păstor cu fiul său. Un câine jigărit, cu blana de o culoare nedeterminată, se strecura lângă ei. Păstorii erau iscoade, i se spusese la instrucție. Fiți cu ochii pe ei, sunt folosiți de inamici.

Câțiva metri mai jos, după un zid clădit din bolovani, se afla un post britanic. Dar în cazul unui atac, englezii nu ar ajunge la timp aici. Acolo sus, nu ar auzi prima împușcătură; la a doua s-ar trezi și abia la a treia un sergent somnoros ar pune în sfârșit mâna pe binoclu. Ia să vedem: de ce s-a oprit autobuzul acolo, jos? Ar urma al patrulea foc de armă, al cincilea, al șaselea, al șaptelea.

Soldații britanici ar coborî povârnișul cu armele în poziție de tragere numai pentru a număra morții.

– O gaură în radiator. Egged ar trebui să întrețină mai bine autobuzele noastre. Dar nu au bani. Și le lipsește și răbdarea.

Bărbatul care îi ședea alături dormise până atunci. Părea puțin mai în vârstă decât ea, cam la douăzeci și cinci de ani, și se urcase probabil pe traseu.

– Mi-ar fi convenit să existe mai puține arme în mâinile unor oameni nepotriviți, spuse ea privind spre capătul povârnișului.

– În mâinile arabilor, zise el. Și? Ai descoperit ceva acolo sus, tovarășă, ceva de care ar trebui să știi și eu?

Nu se vedea nimic. Și păstorul dispăruse după vârf.

– Am avea nevoie de un plan ca să facem din nou din acest autovehicul o țintă în mișcare. Și asta rapid, adăugă ea.

– Un plan. O idee bună.

Bărbatul zâmbi. I se adresase cu „tovarășă“.

Până acum nu îl băgase în seamă. Când autobuzul oprise în piața Carmel din Tel Aviv și ea urcase, descoperise rândul de scaune neocupate și își întinsese rucsacul, un recipient din tablă pentru apă, o carte din biblioteca kibbutzului. Totul se petrecuse atât de repede. După Petach Tikwa, ochii i se închiseră. Adormise? Cu ochii închiși sesizase totuși lumina, o scânteiere ca niște semne luminoase din depărtare, la frânarea bruscă dădu cu capul de geam.

Bărbatul se ridică, se duse în față și coborî din autobuz. Prin parbriz ea îl văzu discutând cu șoferul, care cu mâinile în șolduri stătea în fața capotei ridicate. Străinul își scoase cămașa din pantaloni, își înfășură mâna în ea și cu o mișcare rapidă deschise radiatorul. Cu mâna cealaltă luă canistra. După puțin timp, motorul porni. Autobuzul se puse în mișcare. Prin ferestre pătrundea curentul. O călătoare murmură o rugăciune. Străinul se așeză din nou lângă ea. Acesta avea dinți albi, o chică neagră și un profil frumos. Își dădu la o parte de pe frunte părul ud și se șterse pe mâini de pantaloni.

– Shaul Avidan, se recomandă el, încă nu m-am prezentat. Sper că nu a fost nicio problemă că pentru câteva momente te-am lăsat singură cu planul nostru.

– Eu mă gândesc, iar bărbatul deșurubează. Cam așa am socotit, spuse ea.

Străinul râse.

– Și cum se numește marea gânditoare?

– Lilya, răspunse ea și îi întinse mâna.

– Lilya și...?

– Wasserfall.

El o privi parcă așteptând. Cât de des i se întâmplase asta? Nu ești evreică, nu ești una de-a noastră, o să gândească el acum, pentru că nu are un nume adevărat.

Ea oftă:

Respectiv Lilya Tova Wasserfall.

El zâmbi.

– Frumos nume, și se potrivește.

– Mulțumesc.

El coborî privirea în poala ei și abia atunci remarcă și ea că încă mai ținea strâns șapca. Încerca să acopere petele întunecate. Era evident că nu erau de la transpirație. El scoase din buzunarul pantalonilor o batistă curată, frumos împăturită și i-o întinse. Ea mulțumi, își tamponă tâmpile și fruntea, apoi se șterse pe gât și la baza părului. El o urmărea, dar nu cu privirea libidinoasă pe care o cunoștea de la alți bărbați, ci mai curând curios, de parcă ar fi vrut să verifice dacă batista își făcea treaba.

Autobuzul intră pe o porțiune dreaptă, cu un urcuș mai domol. Șoferul întorcea mereu capul într-o parte, se apleca și asculta motorul.

– Lași vatra în urmă pentru a merge în Orașul Sfânt? Cunoști Ierusalimul? Întrebă el și își vârî batista înapoi în buzunarul pantalonilor.

– Absolut.

– Ce ai zice de o mică plimbare, tovarășă, să ne distrăm puțin? Veți fi uimită cum, în ciuda tuturor violențelor, orașul nostru se dezvoltă. Pare o minune.

– Minunile sunt ceva frumos, doar că de cele mai multe ori nu se petrec acolo unde te aștepți. Poate numai cu mici excepții...

Lilya încercă să dea o notă de superficialitate vocii ei.

– Mulțumesc, răspunse străinul și zâmbi.

Remarcă faptul că interlocutorul spusese „orașul nostru“, deși era incorect. La capătul drumului nu va fi orașul lor.

Străinul i se adresă din nou, în timp ce se uita la cizmele ei pline de pământ.

– Idioțenia vieții rurale. Istoria se scrie la oraș. Se pare că uneori uităm asta.

– Karl Marx, ripostă ea. Doar că, din câte îmi amintesc eu, nu se referea la kibbutzurile noastre când vorbea despre incultura țăranilor.

Buzele bărbatului luară forma unui „O!“ mut.

– Dar dacă ar fi cunoscut acest refugiu al viitorului...

– ...istoria lumii ar fi luat un cu totul alt curs, îl completă ea, și Stalin ar fi astăzi culegător de banane în Așkelon.

Ea nu știa ce să creadă despre acest Shaul; îi plăcea să discute cu el, să se lase distrasă. Ar fi continuat cu plăcere discuția – gânduri, fraze superficiale, precum vântul sus, pe culmi –, dar o și solicita. Privi iarăși pe fereastră, soarele aproape că dispăruse. Printre coline apăreau primele case, negre, lipsite de nuanțe. Până în oraș nu mai era mult.

Bărbatul se uită înainte. Aruncă pe furie o privire spre mâinile lui. De când trăia ceea ce ea denumea „situația“ ei, observa mâini. Mâinile străinilor. Mâinile lui Ben Gedi, pe care ea îl vizitase la Tel Aviv, mâinile șoferului autobuzului, mâinile bărbatului care se oferise să îi urce rucsacul în mașină.

Autobuzul încetini, șoferul ținu volanul cu brațul întins, trase cu putere spre dreapta și intrară în autogară. Oamenii se ridicau, se întindeau după geamantane și genți, împingeau, se înghesuiau, se dezechilibrau de la manevrele autobuzului aflat încă în mers. Cu o smucitură, mașina se opri fără ca Lilya să fi remarcat dacă ajunseseră la peron. Motorul mai tremură o dată, apoi amuți. Șoferul deschise ușa și sări afară.

Lilya și străinul părăsiră autobuzul ultimii. Din ușă, acesta se mai întoarse o dată către ea. Acum avea altă privire, rece ca marmura.

– Shalom, tovarășă, sper să ne revedem, zise acesta fixând-o extrem de mult, după cum i se păru ei, apoi se întoarse și cu pași elastici dispăru în mulțime.

Își puse rucsacul pe umăr și privi în jur. Trebuia să fie atentă, se va gândi mai târziu la acest Shaul și la ce semnificație aveau acea privire și faptul că spera să se revadă. Dincolo de negustorii care

Profereau falafel, cafea, mirodenii și podoabe, căută din priviri uni-
formele patrulilor britanice. Vanzătorii de ziare îi fluturau prin
fața ochilor edițiile de seară, iar niște copii arabi alergau în jurul ei
cu mâinile întinse. În aer plutea mirosul de motorină, fungine și
carne arsă de berbec. Povestitori, cititori și dentiști ambulanți
ședeau la marginea străzii. Slab luminata Jaffa Road o conduse pe
Lilya în oraș.

Elias Lind. Îl va întâlni mâine, apoi va părăsi orașul. Scriitorul
uitat. Ben Gedi îi ordonase să îl caute pe acest bărbat. Ea încercase
să protesteze, dar fără succes. Îi lipsea puterea să reziste și Ben
Gedi știuse asta.

Lasă în urmă piața Mahane Jehuda, pe dreapta, unde standurile,
șandramalele și ușile prăvăliilor păreau niște culise de teatru aștep-
tând ziua următoare. Pisicile lingeau cutiile de conserve goale. În
Orașul Vechi întâlni beduini cu coșuri și genți, în drum spre tabăra
lor din afara orașului. În depărtare începeau deja să se zărească leul
înaripat din piatră de pe acoperișul firmei de asigurări Generali.
ASSIC V RAZIONI silabisea ea în copilărie literele de pe firmă,
litera U scrisă ca un V, ca un fel de semn despărțitor. Seara, înainte
de culcare, tatăl îi spunea mereu povești despre leul Assic Razioni.
Poveștile începeau de cele mai multe ori cu „Assic și...” „lupul”,
„sultanul”, „poetul”, „magicianul”. „Leul Assic și cămila zâmbă-
reață” fusese povestea ei preferată, pentru că leul o apăra pe cămila
de alți lei. Acele povești îi apăreau acum ca izvorâte dintr-o lume
îndepărtată, străină, iar leul de piatră trona pe un mausoleu al sigu-
ranței, de mult timp dispărute.

Între clădirea Generali și poșta centrală strada cotea spre Orașul
Vechi și spre Poarta Jaffa. Trebuia să o ia spre dreapta. Locuința era
pe o stradă laterală din Nahalat Shiva și nu putea fi departe. Tatăl
i-o descrisese ca având o cameră de zi, o sufragerie, plus un dormi-
tor. Locuința se afla într-o curte interioară, în care primăvara era
frig și duhnea a putreziciuni și care în nopțile de vară servea de

adăpost liliecilor. Când părinții ei părăsiseră orașul pentru a începe
o „viață nouă” în Netania, închiriaseră locuința, pe bani puțini și
aparent fără niciun rost o umpluseră cu lucruri din casa lor cea
mare din Rehavia. Tot ce voiseră să lase în oraș era acum adăpostit
în această mică locuință. Ea trebuia să fie o pied-à-terre, o locuință
temporară, cămin și magazie în același timp și Lilya bănuia că nici-
odată părinții ei nu înnoptaseră aici. „Caidal-ul nostru”, spusese
tatăl cu umerii plecați, zâmbind ușor, după ce cu o zi înainte de
plecare pecetluiseră încheierea contractului de închiriere cu o strân-
gere de mână. Ea se va adăposti câteva nopți acolo, în acea speluncă
botezată cu un nume regesc, după care avea să părăsească orașul.

Cheia se afla în locul convenit și mâinile îi tremurau când în
cele din urmă nimeriră pe întuneric gaura cheii. Ea mai ezită puțin
înainte să deschidă ușa și să intre.